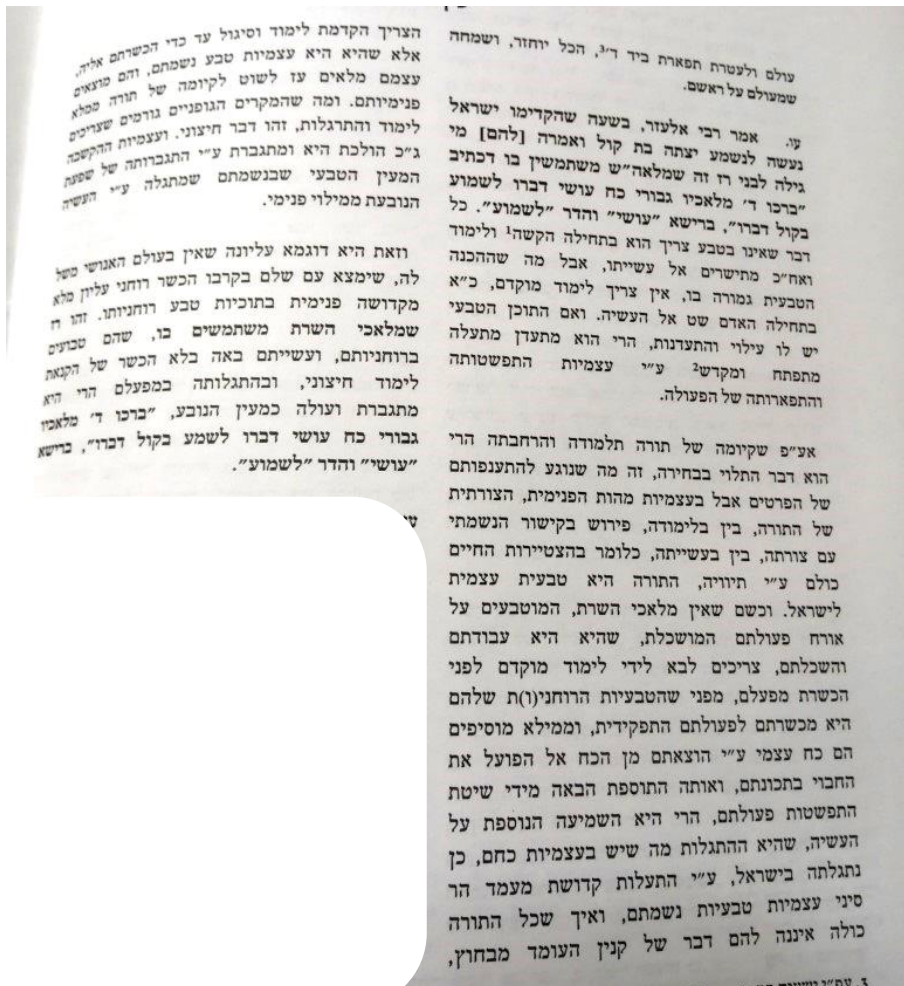

פזיזות בתורה ומגילת התשובה

2/ מסכת שבת דף פח עמוד א

אמר רבי אלעזר: בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן: מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו? דכתיב "בְּרָכוּ ה' מְלֹאכֵינוּ גְבֹרֵי כַח עֹשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעָה בְּקוֹל דְּבָרוֹ" - ברישא עשי, והדר לשמע.
אמר רבי חמא ברבי חנינא: מאי דכתיב "קְתַפוּת בְּעֵצֵי הַיַּעַר כִּן דִּוְדֵי בֵּין הַבְּנָיִם" למה נמשלו ישראל לתפוח - לומר לך: מה תפוח זה פריו קודם לעליו, אף ישראל - הקדימו נעשה לנשמע.

ההוא מינא דחזייה לרבא דקא מעיין בשמעתא, ויתבה אצבעתא ידידיה תותי כרעא, וקא מייץ בהו, וקא מבוען אצבעתיה דמא, אמר ליה: עמא פזיזא דקדמיתו פומיכו לאודניכו, אכתי בפחזותיכו קיימיתו? ברישא איבעיא לכו למשמע, אי מציתו - קבליתו, ואי לא - לא קבליתו.
אמר ליה: אנן דסגינן בשלימותא - כתיב 'תַּמַּת יְשָׁרִים תִּנְחַם הַנֶּחֱדָה אֲנִישֵׁי דַסְגִּין בַּעֲלִילוֹתָא - כתיב בהו 'וְסֹלֶף בּוֹגְדִים וְשָׂדִים'

2. מסכת בבא בתרא דף יד עמוד ב

סידרן של כתובים: רות וספר תהלים, ואיוב ומשלי, קהלת, שיר השירים וקינות, דניאל ומגילת אסתר, עזרא ודברי הימים... ומי כתבו? ...שמואל כתב ספרו ושופטים ורות

4/ רות פרק א-א-כב

וַיְהִי בַיָּמֵי שְׁפֹט הַשְּׁפֹטִים
וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ

וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה לְגוֹר בְּשָׂדֵי מוֹאָב הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו:

וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נְעֹמִי וְשֵׁם בָּנָיו מְחִלּוֹן וְכִלְיוֹן אֶפְרָתִים מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה
וַיָּבֹאוּ שְׂדֵי מוֹאָב
וַיְהִיו שָׁם;

וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נְעֹמִי - וַתִּשָּׂאָר הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ:
וַיִּשָּׂאוּ לָחֶם נָשִׁים מוֹאָבִיּוֹת - שֵׁם הָאֶחָת עֲרָפָה
וְשֵׁם הַשֵּׁנִית רות

וְיָשְׁבוּ שָׁם כְּעֶשֶׂר שָׁנִים :
וְיָמוּתוּ גַם שְׁנֵיהֶם מִחֲלוֹן וּכְלִיֹּן
וּתְשֹׂאֵר הָאִשָּׁה מִשְׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמְאִישָׁה :

וּתְקַם הִיא וְכַלְתֶּיהָ וּתְשֹׁב מִשְׁדֵי מוֹאָב - כִּי שָׁמְעָה בְשֻׁדָּה מוֹאָב כִּי פָקַד ה' אֶת עַמּוֹ לְתַת לָהֶם לְחָס :
וּתְצַא מִן הַמִּקְוִם אֲשֶׁר הִיְתָה שָׁמָּה וְשָׁתִי כַלְתֶּיהָ עִמָּה
וּתְלַכְנָה בְּדֶרֶךְ לְשׁוֹב אֶל אֶרֶץ יְהוּדָה :
וּתְאָמַר נַעֲמִי לְשָׁתִי כַלְתֶּיהָ : לִכְנָה , שֶׁבְנָה אִשָּׁה לְבֵית אִמָּה , יַעֲשֶׂה ה' עִמָּכֶם חֶסֶד כְּאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם עִם הַמֵּתִים וְעַמְדִי :
יִתֵּן ה' לָכֶם וּמְצֹאֵן מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִישָׁה

וּתְשַׁק לָהּ
וּתְשֹׂאֵנָה קוֹלָן
וּתְבַכֶּינָה :

וּתְאָמַרנָה לָהּ : כִּי אֶתְּךָ נָשׁוּב לְעַמְּךָ :
וּתְאָמַר נַעֲמִי : שֶׁבְנָה בְּנָתִי , לָמָּה תְלַכְנָה עִמִּי הַעוֹד לִי בָנִים בְּמַעֲוֵי וְהִיוּ לָכֶם לְאֲנָשִׁים !!
שֶׁבְנָה בְּנָתִי , לִכְנָן כִּי זָקַנְתִּי מֵהֵיוֹת לְאִישׁ כִּי אִמְרַתִּי יֵשׁ לִי תִקְוָה גַם הִיְתִי הַלְּיָלָה לְאִישׁ וְגַם יְלָדְתִי בָנִים :
הֲלָהּ תִשְׁבְּרָנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ !!
הֲלָהּ תַעֲגֶנָה לְבַלְתִּי הֵיוֹת לְאִישׁ !!
אֵל בְּנָתִי כִי מֵר לִי מֵאֵד מִמֶּךָ
כִּי יִצָּאָה בִּי יָד ה' :

וּתְשֹׁנָה קוֹלָן
וּתְבַכֶּינָה עוֹד

וּתְשַׁק עֲרֹפָה לְחֻמוֹתָהּ - וְרוֹת דְּבָקָה בָּהּ :
וּתְאָמַר : הִנֵּה שָׁבָה יְבַמְתֶּךָ אֶל עַמָּה וְאֶל אֱלֹהֶיהָ
שׁוֹבֵי אַחֲרֵי יְבַמְתֶּךָ !
וּתְאָמַר רוֹת : אֵל תִּפְגְּעִי בִּי לְעוֹזְבֶךָ לְשׁוֹב מֵאַחֲרֶיךָ
כִּי אֵל אֲשֶׁר תִּלְכִּי אֵלֶיךָ
וּבְאֲשֶׁר תִּלְיִנִי אֶלָּיו
עַמְּךָ עִמִּי
וְאֵלֶיךָ אֱלֹהֵי :
בְּאֲשֶׁר תְּמוֹתֵי אֲמוֹת וְשֵׁם אֶקְבֹּר
כֹּה יַעֲשֶׂה ה' לִי
וְכֹה יִסְיֶי
כִּי הַמּוֹת יִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינֶיךָ :
וּתְרָא כִּי מוֹתָאֲמָצַת הִיא לְלֶכֶת אֵתָהּ - וּתִחַדֵּל לְדַבֵּר אֵלֶיהָ :

.....
וְהִנֵּה בַעֲזוֹ בָּא מִבֵּית לָחַס וַיֹּאמֶר לְקוֹצָרִים : ה' עִמָּכֶם
וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְבָרְכֶךָ ה' :

וַיֹּאמֶר בַּעֲזוֹ לְנַעֲרוֹ הַנָּצֵב עַל הַקּוֹצָרִים : לְמִי הַנַּעֲרָה הַזֹּאת?
וַיַּעַן הַנַּעֲרָה הַנָּצֵב עַל הַקּוֹצָרִים וַיֹּאמֶר : נַעֲרָה מוֹאָבִיָּה הִיא הַשָּׁבָה עִם נַעֲמִי מִשֻׁדָּה מוֹאָב : וּתְאָמַר אֶלְקֻטָּה נָא וְאַסְפְּתִי
בְּעַמְרִים אַחֲרֵי הַקּוֹצָרִים וּתְבֹא וּתַעֲמוֹד מֵאֵז הַבַּקָּר וְעַד עֵתָה זֶה שְׁבַתָּה הַבֵּית
מֵעַט :

וַיֹּאמֶר בַּעֲזוֹ אֶל רוֹת : הֲלוֹא שָׁמַעְתְּ בֵּיתִי אֵל תְּלַכִּי לְלֶקֶט בְּשֻׁדָּה אַחֲרָי וְגַם לֹא תַעֲבֹרִי מִזֶּה וְכֹה תִדְבָּקִין עִם נַעֲרָתִי :
עֵינֶיךָ בְּשֻׁדָּה אֲשֶׁר יִקְצְרוּ וְהִלְכְתְּ אַחֲרֵיהֶן הֲלוֹא צוִיתִי אֶת הַנַּעֲרָה לְבַלְתִּי נִגְעַךְ וְצַמּוֹת וְהִלְכְתְּ אֶל
הַכְּלָים וְשָׁתִית מֵאֲשֶׁר יִשְׁאָבוּן הַנַּעֲרָה :

וּתְפַל עַל פְּנֵיהָ וּתְשַׁתְּחוּ אֶרְצָהּ

וּתְאָמַר אֵלָיו : מִדּוּעַ מְצֹאֵתִי חוֹן בְּעֵינֶיךָ לְהַכִּירֵנִי וְאֲנֹכִי נִכְרִיָּה ?
וַיַּעַן בַּעֲזוֹ וַיֹּאמֶר לָהּ : הֲגַדְתְּ לִי כֹל אֲשֶׁר עָשִׂיתְּ אֵת חֻמוֹתֶיךָ אַחֲרֵי מוֹת אִישֶׁךָ
וּתַעֲזָבִי אֲבִיד וְאִמְךָ וְאֶרֶץ מוֹלְדְתֶךָ וּתְלַכִּי אֶל עִם אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתְּ תְּמוֹל שְׁלֹשׁוֹם :
יִשְׁלַם ה' פְּעֻלְתְּךָ וְתִהִי מִשְׁכַּרְתֶּךָ שְׁלֵמָה מֵעַם ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּאת לְחַסוֹת תַּחַת כְּנָפָיו :

.....
וּתְדַבֵּק בְּנַעֲרוֹת בַּעֲזוֹ לְלֶקֶט עַד כְּלוֹת קִצְרֵי הַשְּׁעָרִים וּקְצִיר הַחֲטִים
וּתְשֹׁב אֶת חֻמוֹתָהּ :

וּתְאָמַר לָהּ נַעֲמִי חֻמוֹתָהּ : בֵּיתִי הֲלֹא אֲבָקֵשׁ לְךָ מְנוּחָה אֲשֶׁר יִיטֵב לְךָ :
וְעֵתָה הֲלֹא בַעֲזוֹ מִדַּעַתְנוּ אֲשֶׁר הִיִּית אֶת נַעֲרוֹתֵינוּ הִנֵּה הוּא זָרָה אֶת גֶּרֹן הַשְּׁעָרִים הַלְּיָלָה :
וְחֻצָּת וְסֻכָּת וְשִׁמְת שְׁמִלְתֶיךָ עֲלֶיךָ וְיִרְדְּת הַגֶּרֹן , אֵל תִּנְדָּעִי לְאִישׁ עַד כִּלְתוֹ לְאָכַל וּלְשִׁתוֹת :
וְיִהִי בְשִׁכְבוֹ וְיִדַּעְתְּ אֶת הַמִּקְוִם אֲשֶׁר יִשְׁכַּב שָׁם וּבָאת וְגִלִּית מִרְגְּלֵתִי וְשִׁכַּבְתְּ
וְהוּא יִגִּיד לְךָ אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשִׂין :

וּתְאָמַר אֵלֶיהָ : כֹּל אֲשֶׁר תְּאָמְרִי אֵלַי אַעֲשֶׂה :

וּתְרַד הַגֶּרֹן

וּתַעֲשֶׂה כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָה חֻמוֹתָהּ :
וַיֹּאכַל בַּעֲזוֹ וַיִּשָּׁת וַיִּיטֵב לְבוֹ וַיָּבֵא לְשִׁכְבַּ בַּקְּצָה הָעֶרְמָה

ותבא בלט ותגל מרגלתיו ותשכב :
ויהי בחצי הלילה
ויחרד האישה
וילפת

והנה אשה שכבת מרגלתיו :
וילאמר מי את ?

וילאמר : אנכי רות אמתך ופרשת כנפך על אמתך כי גאל אתה :

וילאמר : ברוכה את להי בתי היטבת חסדך האחרון מן הראשון לבלתי לכת אחרי הפחורים אם דל ואם עשיר :
ועתה בתי אל תיראי כל אשר תאמרי אעשה לך כי יודע כל שער עמי כי אשת חיל את ;
ועתה כי אמנם כי גאל אנכי וגם יש גאל קרוב ממני :

ליני הלילה והיה בבקר אם יגאלך טוב יגאל ואם לא יחפץ לגאלך וגאלתיך אנכי חי ה' שכבי עד הבקר :

....

ותקח נעמי את הילד

ותשתהו בחיקה

ותהי לו לאמנת :

ותקראנה לו השכנות שם לאמר : ילד בן לנעמי ותקראנה שמו עובד

הוא אבי ישי אבי דוד :

ואלה תולדות פרח - פרח הוליד את חצרון : וחצרון הוליד את רם ורם הוליד את עמינדב :

ועמינדב הוליד את נחשון ונחשון הוליד את שלמון : ושלמון הוליד את בעז ובעז הוליד את עובד :

ועבד הוליד את ישי

וישי הוליד את דוד :

4. פסיקתא זוטרתא לקח טוב רות פרק ד

ותקראנה שמו עובד. על שם אביו ועל שם אמו. אביו שהיה זקן ונשא אשה לשם שמים ונקרא עובד אלהים, וכן הוא אומר (הושע יג, ב) ויעבד ישראל באשה. על שם אמו דכתיב (מלאכי ג, טו) ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלהים לאשר לא עבדו. בין רות לערפה, ערפה היתה לחרפה, ורות דבקה בייחוד לכך קראו שמו עובד, צדיק נשא צדקת והבן צדיק גמור, שלישי לו בחר בו הקדוש ברוך הוא שנאמר (תהלים עח, ע) ויבחר בדוד עבדו.

5. אבן עזרא רות הקדמה

בשם אל יחזיק ידי וזכרו יעמיד הודי, בפירוש על מגילת רות לאברהם ספרדי ; נאום אברהם בעבור היות דוד שורש מלכות ישראל נכתב בספרי הקודש יחס דוד :

6. שמואל א פרק טו, לד-לה

וילך שמואל הרמתי ושאול עלה אל ביתו גבעת שאול : ולא יסף שמואל לראות את שאול עד יום מותו כי התאבל שמואל אל שאול ויקנן נחם כי המליך את שאול על ישראל : וילאמר יקנן אל שמואל עד מתי אתה מתאבל אל שאול ואני מאסתיו ממלך על ישראל מלא סרנך שמו וילך אשליח אל ישי בית הלחמי כי ראיתי בבניו לי מלך : ...

ויהי בבואם וירא את אליאב וילאמר אד נגד יקנן משיחו :

וילאמר יקנן אל שמואל אל תבט אל מראהו ואל גבה קומתו כי מאסתיהו כי לא אשר יראה האדם כי האדם יראה לעינים ויקנן יראה ללבב :

7. רד"ק

ויש מפרשי כי כאשר אמר נגד ה' משיחו על שאול בקש עוד שלא תסור המלוכה ממנו כשראה אליאב שלא היה יפה כמוהו בקש מה' שלא יחליף שאול באחר לפיכך ענה לו האל אל תבט אל מראהו כי מאסתיהו ושאול הוא שהיה יפה מראה וגבה קומה :
רש"י : אף ע"פ שקראת לעצמך רואה שאמרת לשאול אנכי הרואה (לעיל /שמואל א' ט' י"ט) כאן אני מודיעך שאינך רואה :

8. שמואל א פרק טז, יב-יג

וישלח ויביאהו והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי פ וילאמר יקנן קום משחיהו כי זה הוא : ויקח שמואל את קרן השמן וימשח אותו בקרב אהיו ותצלח רוח יקנן אל דוד מהיום והוא נמעלה ויקם שמואל וילך הרמתי :

9. רד"ק

קום משחיהו - קום ענין זירו וכן קום עבור את הירדן הזה קומו ועברו לכם קום התהלך בארץ, ורבותינו ז"ל דרשו אמר לו הב#ה משיחי עומד ואתה קדוש יושב קום משחיהו ;

10. שם שמואל במדבר שבועות

הנה זקיני זצוקללה"ה מקאצק אמר דענין המלוכה לא ה' נמצא בישראל והיו צריכין ליקח זאת מעמון ומואב, עכלה"ק. והפירוש פשוט כי כאשר כל ישראל כאיש אחד המה אינו שייך שאחד ישתרר על חברו כמו שאין האבר האחד שבאדם משתרר על האבר האחר, ומרע"ה שהי מלך הוא מחמת שהי נבדל מכלל ישראל ולא הי נחשב שהוא כאבר מאברי הכלל רק שקול משה כנגד כל ישראל. ולכך הוצרכו ישראל ליטול המלוכה מעמון ומואב, משום דקליפת מואב גיאות כמשה"כ (ישעי' ט"ז) שמענו גאון מואב גא מאוד. ועי"כ היתה נפש הדמעה"ה טמועה בשבי בתוך קליפת מואב כדי להוציא ענין ההתנשאות מהקליפה ולהביאה אל הקדושה להתנשא ולהשתרר לשם שמים.